

Verder verenigen

JAARPLAN 2023

November 2022

Inhoud

Voorwoord	3
1 Wij zijn Jeugdzorg Nederland	5
2 De thema's voor 2023	8
3 Service & Beheer	14

23

Beste leden,

Elke dag staan tienduizenden professionals op om de meest kwetsbare jongeren en gezinnen in Nederland te helpen. Wij zijn trots op die professionals en willen voor hen een goede werkgever zijn. Er worden mooie betekenisvolle prestaties geleverd. Dat betekent echter niet dat we tevreden zijn. We zien ook wat er ondanks alle inzet, niet goed gaat en voelen frustratie over belemmeringen in het systeem en over het tempo waarmee die worden aangepakt. Sterker, we maken ons grote zorgen. Als wij de meest kwetsbare gezinnen in Nederland willen (blijven) helpen, moet er echt wat veranderen. Daarin heeft iedere partij een eigen verantwoordelijkheid, maar de beweging maken we samen. Des te belangrijker is het dat wij, (leden van) Jeugdzorg Nederland, elkaar weten te vinden. Samen zijn wij immers de jeugdzorg.

We hebben allemaal ideeën waar we naartoe willen, wat er moet veranderen, hoe we de sector in optima forma zien, waarin professionals de ruimte hebben om het juiste te doen, goed te doen en waarin we continu met elkaar in gesprek zijn over wat 'goed doen' is. Grotendeel zijn onze ideeën hetzelfde, maar omdat we ze nog niet altijd uitspreken naar elkaar en elkaar daar niet (voldoende) op bevragen, is er van een collectieve visie op de sector als geheel en op de thema's afzonderlijk, nog onvoldoende sprake. We zien dat er wel behoefte aan is bij u, de leden. Die visie moet er komen. En daarin moeten we vooral vertellen wat we zelf als sector kunnen doen, wat wij zelf kunnen veranderen, gebaseerd op alle onderzoeken en adviezen die er al liggen.

Wij als bestuur en als bureau willen dat Jeugdzorg Nederland een vereniging is waar we elkaar natuurlijkerwijs weten te vinden en waar het vanzelfsprekend is dat we toewerken naar een collectief standpunt. Een inspirerende club met actieve leden die een bijzondere publieke taak uitvoeren. Dat hebben we opgeschreven in onze strategie 2021-2025 die we vorig jaar hebben vastgesteld. En daar houden we ons aan.

Gaan we dan wachten met collectieve standpunten tot 2025? Nee, zeker niet. Nu al gaan bestuur en adviseurs met een boodschap op pad, richting ministerie, Tweede Kamer, VNG en andere stakeholders. Nu al is regelmatig in de krant terug te lezen wat Jeugdzorg Nederland vindt. Nu al vertellen we de eerlijke verhalen over de mooie en ingewikkelde kanten van het vak van jeugdzorgprofessionals. Daar gaan we mee door. De processen lopen parallel. We scherpen onze visie en standpunten terwijl, of doordat, we verder verenigen.

Voordat we naar onze plannen voor het komend jaar gaan, is het goed om te vertellen waarop we ons in dit jaarplan baseren. De strategie is onze leidraad, maar wat betekent dat voor 2023? Wat krijgt nadruk? Welke thema's zijn belangrijk het komend jaar? En wat gaan we doen op die thema's? De antwoorden zijn voor het grootste deel gebaseerd op uw input. Input die we kregen via het ledentevredenheidsonderzoek, de zogenoemde kwartaalinterviews, werkbezoeken en natuurlijk via de reguliere kanalen als de ALV en de platforms. En dan was er ook nog ons eerste ledencongres afgelopen oktober, waar naast ontmoeting met en tussen leden nóg wat moois gebeurde. We vroegen aan Generation Youthcare, een samenwerkingsverband van jongerenorganisaties, te reflecteren, op ons en op de dag. Dat resulteerde in een 'doelenplan', dat ons ook de nodige inspiratie gaf voor dit jaarplan. Het doelenplan vindt u voor de volledigheid als bijlage bij dit plan.

■ 2023: verder verenigen

We hielden het afgelopen jaar het eerste ledentevredenheidsonderzoek sinds lange tijd, wat ons betreft de 'nulmeting'. Daaruit blijkt dat net iets meer dan de helft van de respondenten zich met andere leden van Jeugdzorg Nederland verbonden voelt. Ook ongeveer zestig procent ervaart verbinding met het bureau. Dat moet en kan beter. Te meer omdat degenen die zich verbonden voelden, ons hoger waardeerden. Daarom willen we in 2023 verder verenigen. Dat betekent werk aan de winkel voor het bureau, maar ook voor u, leden, want als we samen sterker willen worden, dan vraagt dat inzet van ons allemaal. Het is een open deur maar: een vereniging kan wel zonder bureau, maar een verenigingsbureau kan niet zonder leden. We hopen dat we u daaraan mogen blijven herinneren. U mag ons houden aan wat we in de strategie samen hebben opgeschreven.

Hoe we er in 2023 mee verder gaan, leest u in de volgende hoofdstukken, waarin we eerst ingaan op de opdrachten uit de strategie en daarna op wat dat betekent voor de belangrijkste thema's. In het laatste hoofdstuk leest u de plannen van Service & Beheer. In 2024 zullen we ons verantwoorden over hetgeen we in dit jaarplan hebben opgeschreven. Tussentijds halen we met (kwartaal)interviews bij u op wat er bij u speelt, hoe wij eventueel moeten bijsturen, en meten we in een ledenonderzoek hoeveel verbinding u ervaart en hoe tevreden u bent.

Hans Spigt, voorzitter Jeugdzorg Nederland en *Olaf Prinsen*, directeur Jeugdzorg Nederland

1 Wij zijn JeugdZorg Nederland

De strategie van JeugdZorg Nederland, hoe zag die er ook alweer uit? Kort gezegd bestaat die uit drie pijlers: 'belangenbehartiging', 'verenigen' en 'collectief'. Waar we van oudsher sterk zijn in de belangenbehartiging, richten we ons nu meer en meer op de tweede en derde pijler. Nu een jaar onderweg met de uitvoering, realiseren we ons dat in een ideale wereld, de stip op de horizon waarnaar we toe werken, al onze activiteiten, dus ook de belangenbehartiging, beginnen vanuit de vereniging. Door ontmoeting en verbinding horen we wat er bij leden speelt en leeft. Vanuit het verenigen worden we een collectief. En als collectief gaan we naar buiten en eisen we onze plek op in het speelveld.

Dat is voor ons een vrij nieuwe manier van werken die in de eerste plaats vraagt om een andere denkwijze en een cultuurverandering op het bureau van JeugdZorg Nederland. Het vraagt ook om meer ontmoeting met leden. En het vraagt om leden die (willen) verenigen en actief inbreng leveren. Hoe zien we dat voor 2023?

Wij zijn de jeugdZorg ('belangenbehartiging')

"Samen zijn de leden van JeugdZorg Nederland verantwoordelijk voor het grootste gedeelte van de uitvoering van de jeugdZorg in Nederland. Als zij wat vinden, mag dat gezegd worden. Sterker nog, dan moet dat gehoord worden." (strategie 2021-2025)

De belangenbehartiging door het bureau van JeugdZorg Nederland bestaat uit de inzet in landelijke (ambtelijke) trajecten met ketenpartners, de lobby in politiek Den Haag en de contacten met de media. We willen wat we doen, nog beter doen: zelfbewuster, zichtbaarder en met meer trots. Tegelijkertijd zijn we ook kritischer als het gaat om onze inzet in (landelijke) trajecten. Dat geldt bijvoorbeeld voor de Hervormingsagenda Jeugd. Wij denken dat die hard nodig is en we zijn graag 'onderdeel' of, op sommige punten, zelfs 'eigenaar'. We willen echter wel akkoord zijn met de onderliggende voorwaarden en het eens zijn met de uitgangspunten. Op het moment van schrijven, ligt er nog niet op alle thema's een tekst waar we 'ja' tegen kunnen zeggen. De hervormingen van de jeugdZorg (en het stelsel) zullen hoe dan ook een belangrijk onderwerp van onze belangenbehartiging blijven.

Waar mogelijk zoeken we de samenwerking met partijen om een nog sterker geluid te laten horen, zoals met de (andere) Branches Gespecialiseerde Zorg voor Jeugd (BGZJ), maar ook met de jongeren en ervaringsdeskundigen van Generation Youthcare, de vakbonden en beroepsverenigingen. De samenwerking in de zogenoemde driehoek (aanbieders, professionals en cliënten) wordt steeds vanzelfsprekender. Een groot extern netwerk van overheden, ketenpartners, politiek en media, zien we als cruciaal, dus ook buiten de 'natuurlijke' partners zoeken we samenwerking en verbinding met partijen.

Onze communicatie naar buiten toe is ondersteunend aan onze lobby en belangenbehartiging. Dat betekent dat de content op onze website en onze sociale-media-kanalen aansluit bij de inzet per thema (zie volgend hoofdstuk). Dat betekent óók dat we de jeugdZorg meer een gezicht willen geven. Dat is nodig voor onze belangenbehartiging, maar ook omdat we het brede publiek willen laten zien wat de jeugdZorg is en we potentiële jeugdZorgprofessionals warm willen maken voor onze sector. In 2022 zijn we daarom begonnen met drie bloggende jeugdZorgprofessionals die eerlijke verhalen over de jeugdZorg vertellen. Hun blogs hebben, mede door de ruim zestigduizend volgers van onze LinkedInpagina, een groot bereik. In 2023 breiden we de pool uit tot zes bloggers.

We willen samen met de leden nog zichtbaarder en invloedrijker worden. Zowel landelijk als lokaal en regionaal. Landelijk, door de krachten te bundelen en (bijvoorbeeld) leden vanuit de praktijk te laten illustreren wat we landelijk agenderen. Lokaal, door onze leden handvatten te geven over hoe ze hun communicatie en lobby kunnen vormgeven. Zo zijn we in 2022 begonnen met de trainingen Media en Framing aan communicatieadviseurs van jeugdZorgorganisaties. Daar gaan we in 2023 mee door en we breiden ze uit naar andere functiegroepen. De trainingen zijn er niet alleen om de communicatie, lobby en belangenbehartiging van ons gezamenlijk en van de jeugdZorgorganisaties afzonderlijk, te versterken, maar ook omdat de trainingen bijdragen aan onderlinge verbinding en uitwisseling van kennis en ervaringen.

Wij zijn een vereniging

“JeugdZorg Nederland is in de eerste plaats een vereniging. Een vereniging van betrokken jeugdZorgorganisaties. We kunnen pas acteren naar buiten toe als we intern sterk georganiseerd zijn. Dat betekent dat we elkaar weten te vinden, elkaar horen en zien.” (strategie 2021-2025)

In 2023 willen we verder verenigen. Dat betekent dat we continu kijken of bureau, bestuur en leden, en leden onderling, elkaar kunnen vinden op de voor hun belangrijke thema's (zie ook volgend hoofdstuk). De adviseurs van het bureau weten wat er speelt omdat ze veelvuldig contact hebben met leden, via collectieve ontmoetingen en vergaderingen, maar ook door werkbezoeken, persoonlijke contacten, interviews en uitvragen.

In 2023 gaan we verder met de (online) J-café's voor bestuurders, netwerkbijeenkomsten voor functiegroepen, themabijeenkomsten (voor bestuurders en/of verschillende functiegroepen samen) en kwartaalinterviews waarmee we elke drie maanden bij een tiental bestuurders ophalen wat er speelt. In de zomer houden we een ledenonderzoek en in het najaar organiseren we ons tweede ledencongres. Uiteraard gaan de reguliere overleggen als ALV en platforms door. Wel gaan we kijken hoe we die nog beter kunnen invullen, verbinden en benutten. Voor een aantal producten en diensten van Service & Beheer keken we afgelopen jaar al of de governance op orde was, dat leidde tot de Lid Afnemers Vergadering (LAV) en het Landelijk ICT-Overleg Gecertificeerde Instellingen (LIOG). In 2023 kijken we of dat voor meer producten en diensten wenselijk is.

Daarnaast willen we onze ledencommunicatie verder verbeteren. De ledenbrief en de Nieuwsapp worden over het algemeen (zeer) goed beoordeeld, zo blijkt uit interviews en het ledentevredenheidsonderzoek, dus daar gaan we mee door. Over het extranet zijn de leden minder tevreden, en ook het bureau ervaart beperkingen. Daarom kijken we in 2023 hoe we kunnen komen tot een beter (intern) ledenplatform. Tot slot publiceerden we in november 2022 ons (eerste) ledenmagazine. Afhankelijk van hoe die ontvangen wordt, besluiten we of we periodiek een magazine willen uitbrengen.

Wij zijn een collectief

“JeugdZorg Nederland heeft niet alleen waarde als vereniging die leden onderling verbindt, maar ook als gezamenlijk gezicht naar buiten toe.” (strategie 2021-2025)

Omdat we geloven dat we als collectief sterker staan, zijn we continu op zoek naar 'het collectief': het collectieve standpunt, de collectieve strategie of het collectieve (leden)voordeel. Een vereniging is niet automatisch een collectief. Om een collectief te zijn moet helder zijn wie dat vormen, wat het collectief vindt en waar het voor staat. Bovendien kunnen er meerdere collectieven zijn binnen een vereniging. Daarom kijken we per thema hoe ver we ons hebben ontwikkeld en hoe we daar in 2023 mee verder gaan (zie volgend hoofdstuk).

In sommige gevallen vormen idealiter alle leden het collectief. Zoals bijvoorbeeld bij het vaststellen van gezamenlijke waarden: hoe kijken we aan tegen de jeugdzorg, het stelsel en het zorglandschap? We hebben in de strategie afgesproken dat we komen tot waarden. In 2022 hebben we daartoe een eerste stap gezet: in de ALV hebben we gesproken over de waarden van individuele organisaties en vervolgens hebben we in interviews doorgesproken met twaalf bestuurders. Met die opbrengst gaan we in 2023 verder: we willen met een aantal (regio)bijeenkomsten onder begeleiding komen tot conceptwaarden die we komend jaar in een van de ALV's aan de leden voorleggen. Belangrijk is daarbij ook de vraag wat we met de waarden gaan doen: hoe houden we ze levend? De waarden vormen wat ons betreft de bouwstenen voor een visie op de jeugdzorg en de rol van de jeugdzorg-organisaties daarin.

Daarnaast hebben we in de strategie een aantal thema's benoemd waarop we ons verder willen oriënteren: willen we meer een collectief vormen als het gaat om vakmanschap en kwaliteitsontwikkeling? Willen we onze werkgeverszaken uitbreiden? Komen we tot gezamenlijke (eenduidige) randvoorwaarden en/of minimale eisen voor contracten? In 2022 hebben we een begin gemaakt met een inventarisatie: het komende jaar zullen deze vragen (vaker) onderwerp van gesprek zijn in verschillende (bestuurlijke) gremia.

Tot slot, door zaken op het gebied van ICT en informatiebeveiliging samen te doen, kunnen we schaarse kennis en expertise delen, hebben we een betere positie op de markt en creëren we collectiviteitsvoordeel. Daarom kijkt de afdeling Service & Beheer van Jeugdzorg Nederland continu waar kansen liggen. In hoofdstuk 3 staat beschreven wat dat voor 2023 betekent.

2 De thema's voor 2023

Vooraf

De vereniging JeugdZorg Nederland is met het aannemen van de strategie begonnen met een bewustwordings- en veranderingsproces rond de taken en activiteiten vanuit de vereniging. Onderdeel van dit proces is het beantwoorden van de vraag hoe we vanuit de uitgangspunten van de strategie, en tegelijkertijd met oog voor de maatschappelijke ontwikkelingen, onze rol als belangenbehartiger en onze functie als vereniging optimaal kunnen invullen en uitvoeren. Dit werkt door in de uitvoering van activiteiten binnen de thema's waar JeugdZorg Nederland zich, namens en met de leden, in 2023 op inzet. Doel is bewuste en krachtige belangenbehartiging vanuit eigen regie, gericht op, gedragen door en gevoed vanuit de vereniging, op basis van collectiviteit van die vereniging.

Hieronder staan we stil bij de thema's van het jaarplan 2023. We kiezen er met dit jaarplan voor om, vanuit bovenstaande gedachte, bij de thema's vooral in te gaan op wat we anders of nieuw doen. Andere onderwerpen benoemen we kort, maar gaan we niet inhoudelijk op in.

■ Visievorming

Zoals eerder in dit jaarplan aangegeven, willen we komen tot een eigen visie op de jeugdzorg en het stelsel, en de rol van de jeugdzorgorganisaties daarin. Deze visie moet volgen op de nog vast te stellen gemeenschappelijke waarden. Ondertussen werken we al aan (deel)visies op zorgvormen. In 2022 heeft het platform Pleegzorg al een start gemaakt met het opstellen van een (toekomst) visie op pleegzorg. Ook voor andere jeugdhulpvormen en thema's willen we komen tot visies.

■ Bedrijfsvoering in een gedecentraliseerd stelsel

Vanuit belangenbehartiging zetten we al enige jaren in op onderwerpen als administratieve lasten, inkoop, aanbesteding etc. Dit kan nóg krachtiger en meer vanuit het collectief, maar daar hebben we wel de betrokkenheid van de leden bij nodig. Vanuit 'verenigen' brengen we de leden samen en verbinden we hen op de onderwerpen bedrijfsvoering, inkoop, contracten en administratieve lasten. Vanuit het perspectief van 'het collectief' verkennen we vervolgens de mogelijkheid tot het creëren van een standaardset van contractvoorwaarden (en norm voor opdrachtnemerschap) en willen we komen tot het maken van afspraken maken over 'wat doen we wel en vooral ook wat doen we níét (meer)'. Ook de naleving van standaarden, zoals het berichtenverkeer, contractstandaarden: daar willen we meer kunnen doen als collectief en als collectief onze stem laten horen.

■ Arbeidsmarkt en vakmanschap

We gaan ons nog meer inzetten voor de realisatie van betere randvoorwaarden en omstandigheden voor professionals om hun werk te kunnen doen. Want dat is meer dan ooit nodig. Lagere caseloads, meer tijd voor gezinnen, minder administratieve lasten, verbeteren van de omstandigheden rond tuchtrecht etc.

Het personeelstekort in de jeugdzorg is groot en lijkt de komende jaren alleen nog maar toe te nemen. Om dit tijt te keren is het nodig een visie op het thema arbeidsmarkt te ontwikkelen, op basis daarvan toe te werken naar toekomstbestendige arbeidsvoorwaarden en werktoedeling en hier de lobby en belangenbehartiging op te baseren. Hier wordt al aan gewerkt via het platform JeugdZorg-werkt!, maar het is voor draagvlak en commitment noodzakelijk ook de leden hierbij nog nadrukkelijker te betrekken in 2023.

Via het arbeidsmarktplatform JeugdZorg Werkt! en de arbeidsmarkttafel Jeugd (Jeugdhulp alles in het werk), waarvan JeugdZorg Nederland onderdeel is, worden projecten en acties opgezet om professionals te werven en te behouden. In 2023 zetten we ons - samen met arbeidsmarktfonds FCB - in voor meer bekendheid, intern en extern, van die projecten en acties.

Daarnaast werken we in 2023 aan het - in verbinding en samenspraak met de leden - tijdig afsluiten van een passende cao die aansluit bij de behoeften van de leden en die professionals helpt om hun werk beter te kunnen doen. En zetten we in op betere verbinding met het pensioendossier. Professionals moeten ook meer ruimte voor leren en ontwikkelen krijgen. Verder is competentieontwikkeling gericht op de (veranderende) zorgvraag in het veranderende zorglandschap van groot belang. In lijn daarmee is een verbeterde afstemming tussen opleidingen en werkveld cruciaal en moet er actief aansluiting met de opleidingen worden gezocht om naadloze instroom van goed toegeruste, vakbekwame professionals te bespoedigen.

Via het project *Vakmanschap* dat in 2022 is gestart, gaan we in 2023 verder met het toerusten van professionals met methoden tot reflectie op hun werk en omgaan met kritische situaties.

Vragen bij het thema vakmanschap zijn welke 'opdracht' en welke standpunten JeugdZorg Nederland van haar leden meekrijgt om de lobby en belangenbehartiging krachtig te kunnen inzetten en duidelijk stelling te kunnen nemen. Dat is onderwerp van gesprek in 2023.

■ 16-27

JeugdZorg Nederland stelt al jaren dat er meer gedaan moet worden om minder zelfredzame jongeren tussen 16 en 27 jaar te kunnen ondersteunen in hun weg naar zelfredzaamheid op verschillende leefgebieden (Big Five). We vinden daarom o.a. dat de leeftijdsgrens voor jeugdhulp moet worden verhoogd naar 21 jaar. Voor pleegzorg en gezinshuiscare kregen we het al voor elkaar. Hoe zorgen we ervoor dat het ook lukt voor de gehele jeugdhulp? Hoe zetten we deze ambitie, dit standpunt, concreet om in opbrengsten? Hoe kunnen we krachtiger acteren? We voeren hierover de discussie met onze leden: welke boodschap, welk statement dragen wij uit? Tegelijkertijd zorgen we voor verbinding tussen onze leden zodat goede voorbeelden ook echt worden verspreid.

■ **Complexe scheidingen**

Het thema complexe scheidingen is niet meer weg te denken binnen de jeugdZorg. Een groot deel van de jeugdigen (en hun gezinnen) met jeugdZorg en vooral jeugdhulp met verblijf en jeugdbescherming, heeft te maken met een (complexe) scheiding. Het is een onderwerp dat politiek en maatschappij constant bezighoudt. En ook de vereniging. Maar wat willen we als JeugdZorg Nederland? Met de leden verkennen we in 2023 wat onze visie en standpunten zijn op het thema complexe scheidingen, wat dat van ons vraagt in onze rol en wat dat betekent voor onze lobby, belangenbehartiging en communicatie.

Daarnaast blijven we met onze samenwerkingspartners bijdragen aan de (mogelijke) vervolginiciatieven op het programma Scheiden zonder Schade.

■ **Kindermishandeling en geweld**

Kindermishandeling en geweld is een (breed) onderwerp dat blijvend op de agenda staat. Het vraagt ook blijvend aandacht bij en betrokkenheid van leden. We merken binnen de vereniging dat het onderwerp Naar een jeugdZorg die beter beschermt (opvolging aanbevelingen Commissie De Winter) enerzijds verbonden is aan een groot deel van de andere thema's (denk aan transformatie JeugdZorgPlus en kleinschaligheid, jeugdbescherming, pleegzorg en vakmanschap), maar dat het ook aparte aandacht en agendering vraagt. In 2023 gaan we in ieder geval verder met het bespreekbaar maken van geweld in de jeugdZorg door het faciliteren van dialogen. Daarnaast verkennen we hoe we het onderwerp Naar een jeugdZorg die beter beschermt beter kunnen verbinden aan de verschillende platforms en hoe we leden blijvend kunnen betrekken.

Tegelijk blijven we - met betrokkenheid van leden - inzetten op de samenwerking met ketenpartners op het onderwerp seksueel geweld en uitbuiting, de meldcode en de VIR, zoals de Nationaal Rapporteur, Comensha en de ministeries van JenV en VWS.

■ Risicovolle en justitiële jeugd

De leden van Jeugdzorg Nederland komen jongeren met risicovol en/of justitieel gedrag tegen binnen alle verschillende zorg- en begeleidingsvormen. Deze jongeren en de (maatschappelijke) problematiek rondom hen, kan veel van hulpverleners vragen. Jongeren komen vaak uit een complexe context met veel problemen op verschillende levensgebieden. Dit roept vragen op over bijvoorbeeld veiligheid van de jongere zelf, groepsveiligheid, maatschappelijke veiligheid of veiligheid van hulpverleners, maar ook vragen over welke aanpak, benaderingswijze en methodiek het best aansluit bij deze uitdagende jongeren.

Jeugdzorg Nederland besteedt in 2023 aandacht aan dit zorgvormoverstijgende thema, met als doel samenbrengen van expertise en creëren van inspiratie en collectiviteit voor en door leden en hun hulpverleners die elke dag deze jongeren een stapje verder op weg helpen.

Ook willen we op landelijke thema's meer zichtbaarheid en visie op deze doelgroep creëren met de leden, zodat ook binnen de jeugdzorg er meer passende zorg komt en blijft voor de hulp aan deze jongeren.

■ Jeugdbescherming en jeugdreclassering

Er gebeurt veel binnen de jeugdbescherming en jeugdreclassering. Op alle vlakken: inhoudelijk, qua positionering, op de arbeidsmarkt, in politiek en media. Tegelijkertijd is er ook de eigen zoektocht naar het collectief en regie vanuit het collectief, waardoor krachtig naar buiten getreden kan worden.

De eerste helft van 2023 wordt daarom benut om met de ledengroep de inzet vanuit de vereniging op het thema jeugdbescherming te bepalen, vanuit de uitgangspunten van de strategie. Het effect laten we meteen doorwerken in nieuwe activiteiten, maar ook in bestaande. Dat betekent dat we wat betreft al lopende activiteiten nagaan of we vanuit het perspectief van de vereniging en het collectief voldoende en de juiste stappen hebben gezet om de belangenbehartiging optimaal te kunnen vormgeven. Soms zal op thema's discussie en standpuntbepaling nodig zijn. Soms zijn we al verder. Ook al lijken sommige projecten weinig ruimte te laten voor eigen regie, we kijken daar alsnog kritisch naar. Uiteraard zijn we daarover helder naar de ketenpartners.

De ontwikkelingen en activiteiten binnen de jeugdbescherming zijn vanzelfsprekend verbonden met binnen de jeugdhulp en andersom. In het verenigen en in onze belangenbehartiging zoeken we die verbinding ook steeds meer.

- Jeugdbescherming: van urgente situatie naar toekomstscenario

De huidige situatie in de jeugdbescherming vraagt om oplossingen op korte termijn. Ook met het oog op de lange termijn; werken aan een toekomstscenario voor de jeugdbescherming heeft geen zin als er straks geen organisaties en professionals meer zijn om de jeugdbescherming te kunnen uitvoeren.

Op basis van een gezamenlijke strategie - die we waar nodig steeds vast- en bijstellen- zetten we in op het realiseren van oplossingen voor de korte termijn, voor een aantal urgente vraagstukken binnen de jeugdbescherming. Concreet concentreert dit zich op het verlagen van de caseloadnorm, het realiseren van een landelijk dekkend tarief en beschikbaar hulpaanbod voor de kinderen met een kindbeschermingsmaatregel. Dit moet leiden tot kwalitatief goede uitvoering van jeugdbescherming door goed toegeruste professionals.

Wat betreft het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming blijven de GI's met elkaar in gesprek over de ontwikkelingen binnen dit traject en de gezamenlijke visie van de GI's daarop. Waar nodig verwoorden we die visie of standpunten daarbinnen in position papers of anderszins ten behoeve van de lobby en belangenbehartiging.

-Ontwikkeling jeugdreclassering

Belangrijk in de ontwikkeling van de jeugdreclassering en voorbeeld van collectiviteit: de doorontwikkeling van één landelijk uniforme methodiek voor de jeugdreclassering. De methodiek zal door de GI's zelf ontwikkeld worden, samen met experts uit de wetenschap en met ervaringsdeskundigen.

Belangenbehartiging op het thema jeugdreclassering kan sterker, met meer visie(vorming) en standpunten door onze leden. We voeren de discussie over jeugdreclassering en de jeugdstrafrechtketen. Bijvoorbeeld als het gaat om de positie van de jeugdreclassering binnen het Toekomstscenario. Met de opbrengst zorgen we dat de GI's zichtbaarder worden in het landelijke veld en meer invloed kunnen uitoefenen op het landelijk beleid.

Qua lobby richting Tweede Kamer en communicatie richting media kan er meer uit het thema jeugdreclassering worden gehaald dan nu het geval is. Dit pakken wij op, samen met de leden en met de opbrengst van de discussies over het thema zoals hiervoor genoemd.

-en verder

Ook in 2023 richten we ons, in samenwerking met de leden op ontwikkelingen binnen de thema's Feitenonderzoek en rechtsbescherming, Informatie-uitwisseling en berichtenverkeer in de jeugdbeschermings- en jeugdstrafrechtketen, Traumasensitief werken en de Kinderopvangtoeslagaffaire. Naast de genoemde thema's, acteren we op de actualiteit en zetten we in op diverse voorkomende landelijke trajecten en overleggen met de landelijke ketenpartners, mits passend binnen de strategie.

■ **Pleegzorg en gezinsgerichte hulp**

In 2023 gaan we verder met de uitwerking van de (toekomst)visie op de pleegzorg en de vertaling daarvan naar verschillende initiatieven en de belangenbehartiging. Ook voor gezinshuizen gaan we in 2023 werken aan visieontwikkeling en de vertaling daarvan naar belangenbehartiging.

Daarnaast faciliteren we de ontmoeting met en tussen de leden uit de verschillende platforms en andere gremia die betrokken zijn bij pleegzorg en gezinsgerichte hulp en verkennen we met hen hoe we de verbinding met elkaar en andere gremia binnen Jeugdzorg Nederland kunnen optimaliseren.

De opgaven voor de komende jaren in de pleegzorg zijn het voortzetten van de cultuuromslag met betrekking tot gedeeld opvoederschap, beschikbaarheid van voldoende pleeggezinnen, betere lokale samenwerking, een goede start van een pleegzorgplaatsing, snelle beschikbaarheid van passende hulp, duurzame plekken, pleegzorg als lerende sector en een landelijke garantie voor een reëel tarief.

Voor de beschikbaarheid van voldoende pleeggezinnen en voldoende duurzame plekken voor pleegkinderen is werving en behoud van pleegouders cruciaal. Stabiliteit in hun pleeggezin voor pleegkinderen is een van de belangrijkste voorwaarden voor een gunstige sociaal-emotionele en cognitieve ontwikkeling. Pleegouder zijn kan veeleisend zijn en op sommige momenten zoveel extra's vragen dat het de continuïteit van de plaatsing in gevaar brengt. Het is daarom van belang een 'vernieuwde' landelijke wervingscampagne te ontwikkelen en uit te voeren en het online platform pleegzorg.nl daarin te benutten als landingsplek of etalage én als instrument om pleegouders goed toe te rusten met informatie, deskundigheidsbevordering, ervaringen en de mogelijkheid tot (online) ontmoeten. Daarmee dragen we bij aan passende (goede matching) en duurzame plekken voor pleegkinderen en het behoud van pleegouders.

Verder richten we ons in 2023 binnen de pleegzorg onder andere op het komen tot een geactualiseerde inkoophandreiking pleegzorg, het verder in gang zetten van de lerende beweging in de pleegzorg, de Week van de Pleegzorg, de ontwikkeling van de Factsheet pleegzorg 2022, de organisatie van het Symposium pleegzorg & gezinshuizen 2023 en een verkenning van de Pleegzorg Familiedagen in 2023. Binnen gezinsgerichte hulp richten we ons in 2023 verder op het tariefsmodel, het uitvoering geven aan de aanbevelingen van de evaluatie kwaliteitscriteria gezinshuizen, de leeftijdsgrens van 21 jaar en de positie van gezinshuizen en -ouders in de wet.

■ **Samenwerking Jeugdhulp - Onderwijs - Kinderopvang**

Om kinderen optimaal te kunnen laten ontwikkelen in hun eigen vertrouwde omgeving is (verbetering van de) aansluiting van jeugdhulp met onderwijs, andere zorgvormen en kinderopvang een belangrijke factor. Binnen de vereniging gaan we het gesprek hierover verder voeren om de belangenbehartiging nader te kunnen vormgeven. Waar staan de leden bijvoorbeeld als het gaat om de lokale aansluiting zorg-onderwijs-kinderopvang en wat is hun visie? Hoe gaan we inzetten op ontschotting van culturen, wet- en regelgeving en financiering richting Rijk, onderwijskoepels en samenwerkingsverbanden?

■ **Afbouw en transformatie JeugdzorgPlus en ontwikkeling kleinschaligheid**

In 2023 zetten we in op verdere afbouw en transformatie van de JeugdzorgPlus, waaronder het (verder) creëren van kleinschaligheid. Dit doen we in verbinding met de andere zorgvormen binnen de jeugdhulp en de jeugdbescherming.

We werken verder aan het bereiken van de doelen in het Convenant JeugdzorgPlus: de veldnormen Terugdringen vrijheidsbeperkende maatregelen worden geïmplementeerd en geüpdatet. Daarnaast vindt actieonderzoek plaats vanuit het project 'Ik laat je niet alleen' naar het terugdringen van vrijheidsbeperkende maatregelen. We onderzoeken een mogelijke verbreding van de veldnormen naar open residentiële hulp. We willen het Convenant JeugdzorgPlus gedragen houden binnen de vereniging: daar waar landelijke belangenbehartiging en samenwerking nodig is voor het bereiken van de doelen uit het convenant, acteren we hier gezamenlijk op. Onder andere door het 'samen leren' en het creëren van randvoorwaarden.

We gaan bekijken hoe we het toeleidingssysteem (TLS) zo goed mogelijk kunnen benutten en hoe we de toekomst van TLS tot 2030 zien. Afhankelijk van de wens van de gebruikers gaan we onderzoeken of we TLS kunnen verbreden door gegevens toe te voegen van alternatieve hulpvormen voor JeugdzorgPlus, met het doel in beeld te krijgen waar de jongeren met complexe problemen blijven die nu niet opgenomen worden in de JeugdzorgPlus. Hierbij wordt de een verbinding gemaakt met de ontwikkelingen rond de StroomOP dashboard en panel-app.

Kleinschaligheid is als ontwikkeling gestart vanuit de zorgvorm JeugdzorgPlus, maar is een ontwikkeling die breder is dan vanuit alleen die zorgvorm. Kleinschalige en gezinsgerichte woonvormen zien we ook steeds meer als alternatief voor plaatsing in een 'grote' residentiële instelling. Alle JeugdzorgPlusinstellingen nemen deel aan het Consortium Kleinschaligheid in een vijfjarig programma via de Academische Werkplaats RisicoJeugd. Daarin zijn ook mogelijkheden voor verbreding naar open residentiële jeugdhulp. We onderzoeken in 2023 hoe de leden van Jeugdzorg Nederland hierin (meer) kunnen participeren.

Verder blijven we in 2023 inzetten op onderwerpen als suicidepreventie, samenwerking met onderwijs in kleinschaligheid, StroomOP dashboard en de panel-app en de verkenning naar mogelijke verbreding van de veldnormen Terugdringen vrijheidsbeperkende maatregelen naar open residentiële jeugdhulp.

Tot slot

De adviseurs van Jeugdzorg Nederland zetten zich in op de activiteiten die voortvloeien uit de verschillende thema's. Daarnaast houden we in de lobby en (inhoudelijke) belangenbehartiging een mate van flexibiliteit in de capaciteit die noodzakelijk is om in te spelen op relevante politieke of maatschappelijke actualiteiten c.q. ontwikkelingen die niet of niet direct gerelateerd zijn aan de thema's. Denk bijvoorbeeld aan de (energie-)armoede die onze gezinnen raakt of de problematiek rond asielkinderen: willen we daar wat mee vanuit onze maatschappelijke opdracht?

De flexibiliteit geldt zeker voor onze inzet in de hervormingen van de jeugdzorg, al dan niet via de Hervormingsagenda Jeugd (die voor ons geen doel op zich is maar hooguit een middel). Uiteraard zullen we onze inzet steeds nadrukkelijk afstemmen met leden en waar mogelijk samen met de leden optrekken, zoals we ook in 2022 succesvol deden.

3 Service & Beheer

“Service & Beheer biedt diensten en producten aan (een deel van) het collectief zonder winstoogmerk, en is daarmee dan ook van waarde voor de leden van Jeugdzorg Nederland. De vraag vanuit (een deel van de) leden kan leiden tot de ontwikkeling van diensten of producten, waarbij alleen de afnemers betalen en de vereniging geen risico loopt.” (strategie 2021-2025)

In 2022 zijn we gestart met een andere manier van besluitvorming voor de producten en diensten van Service & Beheer, die recht doet aan de belangen van afnemende leden. Het was ongewenst dat afnemers van de producten en diensten niet het gesprek konden voeren over de begroting en dat de ALV met de vaststelling van de begroting besloot over bijvoorbeeld de bijdrage van GI's aan WIJZ. Om dit te veranderen hebben we verschillende “Lid Afnemers Vergaderingen” (LAV's) ingericht. In deze LAV's wordt door afnemende leden met elkaar bepaald hoe producten en diensten zich in het komend jaar zullen ontwikkelen, waarbij ook de begroting per product of dienst met elkaar wordt vastgesteld. In de begroting van de vereniging staat het resultaat van dit proces, waar de afnemende leden zich dus al aan hebben verbonden. Dat geldt ook voor de activiteiten in het jaarplan, die dus al zijn afgesproken met de afnemende leden.

Toch is het belangrijk om de producten en diensten van Service & Beheer ook in dit jaarplan van de vereniging goed zichtbaar te maken voor de leden van de vereniging. Service & Beheer draagt bij aan de kracht van de collectiviteit en wil de leden goed kennen om haar dienstverlening daarop in te richten. Service & Beheer is betrokken geweest bij het formuleren van de strategie en heeft verbinding gezocht met de leden door het brengen van werkbezoeken. De afdeling blijft dit in de toekomst ook doen en wil graag vooruit. Vooruit door nu al na te denken over hoe zij de leden in de toekomst zo goed mogelijk kan faciliteren.

We zijn in 2022 gestart met het ontwikkelen van een visie voor Service & Beheer. Deze moet leiden tot een aantal strategische doelen waar we in 2023 mee aan de slag willen. Uiteraard heeft deze visie heeft ook een relatie met de thema's die de vereniging Jeugdzorg Nederland voor 2023 op de agenda heeft.

Een aantal concrete projecten van Service & Beheer voor 2023:

■ **Datastandaardisatie en datastrategie**

In 2022 is een start gemaakt in gezamenlijkheid van de GI's om de stip op de horizon te zetten ten aanzien van gezamenlijk datamanagement. Om daar daadwerkelijk voortgang in te maken zal er hoogst waarschijnlijk een aanvang gemaakt moeten worden met gezamenlijke datadefinities. Dit zal waarschijnlijk thematisch en stap-voor-stap worden opgepakt. Eind 2022 wordt een advies opgeleverd, waaruit moet blijken of en in welke mate dit zal worden opgepakt.

In 2023 kan dan op basis van het advies een datastrategie worden uitgewerkt, waarvan een lange termijnoplossing kan worden afgeleid. Realisatie van een dergelijke oplossing zal waarschijnlijk stapsgewijs (modulair) plaatsvinden en GI's zullen op hun eigen tempo aansluiten. De uitrol zal wellicht eind 2023 kunnen aanvangen met een verdere doorloop naar 2024/2025.

■ **Marktverkenning naar vervanging WIJZ**

We weten nu al dat WIJZ over ongeveer zeven jaar vervangen moet worden. We moeten daarom in 2023 al beginnen met een marktverkenning naar mogelijke opvolging. Hierbij dient rekening te worden gehouden met o.a. de impact van het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming en overige ontwikkelingen in de keten.

We kijken hierbij met een schuin oog naar de ontwikkelingen in de jeugdhulp waar wellicht ook mogelijkheden liggen om een 'lite' versie van WIJZ te introduceren.

■ Vaststellen IV-Governance

In 2022 is vastgesteld dat centrale positioning vanuit Jeugdzorg Nederland in de keteninformatisering van belang is. Dit kan echter niet zonder gedegen samenwerking met vertegenwoordigers vanuit de GI's. Hiervoor zullen gezamenlijke afspraken en spelregels moeten worden bedacht om grip te krijgen op veranderingen in de informatievoorziening, de IV Governance. In 2022 is hiervoor een werkgroep van start gegaan met vertegenwoordiging vanuit de GI's. In 2023 zal deze werkgroep een uitgewerkt voorstel opleveren dat daarna ook daadwerkelijk zal moeten worden geïmplementeerd.

■ Start business case portal voor de cliënt en voor de professional

In 2022 hebben wij een aanvang gemaakt met een business case om de (on)mogelijkheden te onderzoeken van een portal voor de cliënt en voor de professional. Uitgangspunt is om dit klein te houden, maar zeker de omgeving hierin te betrekken. Dat betekent ook deelname aan de proeftuin "Dossier is van de jeugdige" als onderdeel van het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming. Een dergelijk portaal vergt standaardisatieafspraken, zodat gegevens relatief eenvoudig ontsloten kunnen worden. Er zal hiervoor in 2023 worden aangesloten bij een van de proeftuinen in het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming.

■ Deelname aan diverse ketenprojecten

Vooraf in de jeugdbescherming en jeugdreclassering werken de GI's 'gedwongen' samen met andere instanties in een wettelijk kader. Jaarlijks lopen er projecten ter verbetering van de keteninformatisering. Deze worden steeds meer in gezamenlijkheid met de GI's (vanuit IV Governance) geprioriteerd. Voor 2023 moeten de projecten nog worden vastgesteld.

Bijlage

Doelenplan opgesteld door Generation Youthcare en aangeboden aan (de leden van) Jeugdzorg Nederland tijdens het JN-congres 'Door de bril van een ander', 4 oktober 2022

- Jeugdzorg Nederland moet beseffen dat ze soms part of the problem zijn maar vooral ook part of the solution.
- Bestuurders en hulpverleners kleuren meer buiten de lijntjes, omdat buiten de protocollen om werken soms nodig is voor goede zorg.
- Jeugdzorg Nederland spant zich in om vaste contracten voor medewerkers aantrekkelijker te maken en om een maximum voor tijdelijke en freelance medewerkers in te stellen.
- Jeugdhulpverleners delen meer over hun eigen leven. Ze erkennen fouten van zichzelf of het falende systeem. Dat alles helpt jongeren om vertrouwen in de hulpverlener te krijgen.
- Jeugdzorgorganisaties nemen meer ervaringsdeskundigen in dienst met een betaalde baan en investeren zelf in de inzet van ervaringsdeskundigheid.
- Jeugdzorg Nederland houdt meer cijfers bij van jongeren die de jeugdzorg verlaten, zodat we de lange termijn gevolgen van jeugdzorg kunnen monitoren.
- Jeugdzorg Nederland spreekt zich uit dat de leeftijd van 18 uit de jeugdwet moet. Er komt geen nieuwe leeftijdsgrens, maar we laten jongeren pas los wanneer de Big 5 voor een goede basis met bestaanszekerheid op orde is.
- Jeugdzorg Nederland is er niet alleen voor de kinderen, maar ook voor de ouders en (pleeg)gezinnen.
- Werkgevers gaan vaker met collega's zitten: Waarom doen we dit werk? Zodat ze teruggaan naar de intenties en werken vanuit hun hart.
- Jeugdzorg Nederland spant zich in om veel uit te wisselen en samen te werken. Niet alleen in de regio maar ook landelijk. Zodat de verschillende financiering per gemeente niet zorgt voor te grote regionale verschillen in onze leefwereld.

